

Kyrkomötet
Motion 2025:97
av Lena Östholm Munkberg m.fl.

Kyrkans arbete med bevarande och restaurering av våtmarker

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att

1. återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att kyrkans arbete med och förvaltning av våtmarker ska syfta till att återställa våtmarker,
2. genomföra en inventering av befintliga våtmarker på mark Svenska kyrkans jordbruks- och skogsmark inklusive PLT,
3. återkomma till kyrkomötet med förslag på ändringar i kyrkoordningen som innebär att ett mål om vilken andel av Svenska kyrkans jordbruks- och skogsmark inklusive PLT som ska vara våtmark, samt regler för uppföljning av detta mål, fastställs.

Motivering

Våtmarker är bland de mest artrika miljöerna i Sverige, de bidrar till en mängd olika ekosystemtjänster som vi är beroende av, exempelvis vattenrening. Våtmarker i Svenska kyrkans förvaltning, Naturvårdsverket och svenska Våtmarksinventeringen definierar begreppet våtmarker enligt följande: Våtmark är mark där vatten under en stor del av året finns nära under, i eller strax över markytan. Eftersom våtmarker kan binda koldioxid spelar de dessutom en viktig roll i arbetet med att bromsa klimatförändringarna.

En stor andel av våtmarkerna har under det senaste seklet försvunnit till följd av bland annat utdikning. Svenska kyrkan har här en uppgift att bidra till att värna skapelsen, bevara artrikedomen, den biologiska mångfalden genom att skydda och restaurera kyrkans våtmarker.

Jordens yta täcks endast till tre procent av våtmarkerna men beräknas innehålla dubbelt så mycket kol som världens alla skogar. Sverige har stora områden med våtmarker, en stor potential att återställa tidigare utdikade torv- och våtmarker. Naturvårdsverket rapporterar ett årligt utsläpp på 11,6 miljoner ton koldioxid-ekvivalenter från torrlagda våtmarker i Sverige vilket överstiger koldioxidutsläpp från personbilstrafiken och motsvarar 25 procent av landets territoriella utsläpp. Att bevara och återställa våtmarker är därför en mycket effektiv och viktig åtgärd för att bekämpa den pågående klimatkrisen, vilket inger hopp!

Våtmarker förekommer inom flera verksamhetsområden i Svenska kyrkan. Våtmarker finns i prästlönetillgångarnas (PLT:s) skogsförvaltning och jordbruksarealer men också på församlingsmark. Det finns ingen total sammanställning över våtmarks-

arealen i Svenska kyrkan, inte heller någon sammanställning över samtliga genomförda, pågående och planerade insatser för våtmarksrestaurering.

Kyrkostyrelsens tillsynsrapport över PLT 2022 (KS 2023-0586) redovisade att elva av tretton förvaltningar samverkar med offentlig sektor i olika former av artskydds- och våtmarksprojekt. Exempelvis har 18 olika vattenvårdsprojekt initierats på jordbruksidan i Uppsala stift. Det finns fler projekt i fler stift för till exempel återvätning av tidigare dikad skogsmark, men ett övergripande strategiskt arbete saknas.

Våtmarker lagrar mängder med kol och skyddar mot torka och översvämningar, renar vattnet och motverkar brunifieringen, stärker grundvattnet och ger skogen motståndskraft mot skogsbrand. Våtmarker är bland de artrikaste biotoper vi har, att värna våtmarkerna är även ett sätt att gynna den biologiska mångfalden och samtidigt värna artrikedomen och skapelsen, ett sätt att arbeta för andlighet och för vår egen överlevnad.

Svenska kyrkan har ett ansvar att värna skapelsen och införa ett strategiskt övergripande arbete med bevarandet och restaureringen av våtmarker inom kyrkans ansvarsområde.

Helsingborg den 28 juli 2025

Lena Östholm Munkberg (MPSK)

Åsa Öckerman (MPSK)

Marja Sandin-Wester (MPSK)

Agneta Granström (MPSK)

Cecilia Gyllenberg Bergfasth (MPSK)